

งานวิจัยเชิงคุณภาพแบบชาติพันธุ์วรรณาเชิงวิพากษ์ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคูแลสุขภาพของผู้หญิงมดลูกหย่อน ในบริบทชุมชนแออัดอีสาน ภายใต้ฐานคิดที่ตั้งคำถามกับความรู้ในการดูแลสุขภาพผู้หญิงมดลูกหย่อน ที่ละเลยมุมมองของผู้หญิงและมิติทางสังคมวัฒนธรรมในการจัดบริการสุขภาพ และเชื่อในความหลากหลายของความรู้ที่ใช้ในการดูแลสุขภาพผู้หญิงมดลูกหย่อน โดยเชื่อว่าวิธีการศึกษาแบบชาติพันธุ์วรรณาเชิงวิพากษ์จะช่วยเพิ่มพลังอำนาจให้ผู้หญิงได้มีโอกาสปลดปล่อยความคิด สะท้อนปัญหาและความต้องการที่ถูกปิดบังซ่อนเร้น เปิดเผยสู่สังคม เพื่อให้องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพได้รับรู้เสียงสะท้อนที่มาจากผู้หญิง ความรู้ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการรื้อสร้าง และออกแบบบริการสุขภาพที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้หญิงในชุมชนแออัด โดยทำการศึกษาชุมชนแออัดแห่งหนึ่งในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ระหว่างเดือนมิถุนายน 2547 ถึงเดือนธันวาคม 2548 เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้หญิงที่มีประสบการณ์มดลูกหย่อนจำนวน 20 คน ใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เจาะลึก การบันทึกภาคสนาม การสนทนากลุ่ม การถ่ายภาพ และวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร เพื่อเข้าถึงการให้ความหมายของผู้หญิงต่อภาวะมดลูกหย่อน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ความหมายของการมีภาวะมดลูกหย่อนของผู้หญิงในชุมชนแออัด เป็นความหมายที่มากกว่าการเป็นมดลูกหย่อนในทางชีวการแพทย์ แต่ผสมผสานความหมายในทางวัฒนธรรม อันได้แก่ 1) เป็นภาวะที่มีระดับความรุนแรง รู้สาเหตุ และมีสัญญาณเตือน 2) เป็นภาวะที่ลดทอนคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้หญิง 3) เป็นความทุกข์ทั้งทางกาย ทางใจ และทางสังคม 4) เป็นความอาย และ 5) เป็นภาระทางด้านสุขภาพที่ผู้หญิงต้องแบกรับ อันเนื่องมาจากเงื่อนไขทางสังคมวัฒนธรรม และเงื่อนไขของระบบบริการสุขภาพ

ผลการศึกษาช่วยให้เกิดความเข้าใจวิถีคิดของผู้หญิงในการให้ความหมายต่อภาวะมดลูกหย่อน และค้นพบเงื่อนไขในการจัดการสุขภาพที่ทำให้ผู้หญิงไม่สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีอยู่ และให้ข้อเสนอในการพัฒนาบริการสุขภาพสำหรับผู้หญิงในชุมชนแออัดอีสาน โดยให้ความสำคัญกับเสียงของผู้หญิงในการกำหนดนโยบายสุขภาพ การเสริมศักยภาพผู้หญิงในการดูแลสุขภาพ และการรื้อสร้างการจัดบริการสุขภาพบนฐานทุนเดิมที่มีศักยภาพอยู่แล้วขององค์กร ด้วยการพัฒนาวิถีคิด วิธีการทำงาน เครื่องมือ สมรรถนะเชิงวิชาชีพและสมรรถนะเชิงวัฒนธรรม เพื่อสร้างการเข้าถึงบริการสุขภาพให้กับผู้หญิงในชุมชนแออัด

The critical ethnographic study on which this paper is based aimed at exploring the cultural meaning of *mod look yawn* in slum community of Isaan context. I question to the purely bio-medical knowledge of caring women with *mod look yawn*, which ignore women's perspective into consideration and I believe in diversity of knowledge which uses to care *mod look yawn* women. The study was designed to contribute to restructure health care services by empowering women and ensuring that their voices are heard, thereby facilitating action and change at individual, social and political levels. The study was undertaken in an urban slum community, Khon Kaen municipal area, during June, 2004 to December, 2005. Twenty women who had experienced *mod look yawn* participated as key informants. The multiple methods; participant observation, interview, field note, focus group discussion, photography and documentation were used to gather data. Content analysis was applied to the data, with a focus on subjective interpretation.

The study indicates that the meaning of *mod look yawn* known by the women in slum community is beyond the meaning of *mod look yawn* in biomedical term. It is viewed as biomedical and cultural meaning as following; 1) Having degree of severity, knowing the causes, and having warning signs. 2) Women's identity is shaken. 3) Having physical, mental and social suffering. 4) Feeling embarrassed and, 5) Care is a personal concern due to contradiction of culture and health care service.

The knowledge gained from this research could be a significant contribution to help setting up a health care policy, and redesigning health care services for women with *mod look yawn* in Isaan slum communities.